

Pokračování ze strany 1.

znehodnocením na trhu. Ačkoliv to nebylo záměrem, Bohumil Kečír ironizuje onu vzývanou „ověřenou hodnotu umění“. Zatímco obchod s díly mrtvých (nebo vymyšlených) malířů už rozvíjí jen obchod samotný, nákupem současného „neověřeného“ umění můžete výtvarné dění spoluutvářet. Sběratelský zájem se pro mladého umělce stává motivací k tvorbě. Zastoupení v renomované sbírce dále funguje jako doporučení, probouzí zájem galerií a výstavních síní. V neposlední řadě svým pronikáním mezi širokou veřejnost přirozeně rozvíjí pomalu tuhnoucí vkus.

Adam a Marek

Největší soukromou sbírkou současného umění v České republice je sbírka Richarda Adama tvořící základ pro reprezentativní výstavní program Wannick Gallery v Brně. Poněkud omezující je zaměření sbírky na malbu. V rámci takového dobrodružství, jakým je nákup obrazů od studentů uměleckých škol, lze vlastně hovořit o konzervativním pojetí. Prestižní Cenu

Jindřicha Chaloupeckého, udělovanou umělcům do pětatřiceti let, od poloviny devadesátých let nezískal žádný malíř. Neméně známá sbírka bratrů Markových si oproti tomu vytyčuje za cíl stát se jakýmsi „pohyblivým řezem“ aktuální uměleckou produkcí; rozrůstá se o fotografie, objekty, videoart i uměleckou animaci. Jak v katalogu sbírky uvádí teoretik Václav Hájek, sbírka hraje „roli neustále proměnlivé a interaktivní databáze. Nejde o to zkonstruovat či rekonstruovat celek, ale udržet fragmentární stav a neustálou otevřenost novým vlivům.“ Více než fragmentem se dnes zjevně nemůže stát žádná sbírka. Jednou z příčin může být to, jak bratři přiznávají, že si už nemohou dovolit nakupovat u některých umělců, s nimiž sbírku začínali. Sledování uměleckého růstu studentů a poté absolventů vysokých škol tak paradoxně končí v době, kdy se umělec „chytne“ a stane se i komerčně úspěšným. Právě tento motivační charakter utváří sympatický rozměr sbírky. K tomu připojme, že sbírka není rozprodávána, Markové nejsou „investoři“, celek jednou hodlají předat některé

galerii nebo nadaci. Ale podstatněji je fragmentárnost diktována jednoduše povahou současné umělecké produkce. Jak také do sbírky umístit atomový výbuch, jímž skupina Ztohoven nabourala vysílání České televize? Zpívání hymny iniciované skupinou Guma Guar v pražském obchodním centru, jemuž muselo ustoupit místo, kde J. K. Tyl hymnu napsal, snad ještě uchování záznamem snese, ale opět je jen záznamem. V době, kdy dominantní podíl výtvarných realizací tvoří instalace, sociální a site-specific projekty, koncept (ať už s předponou post, nebo neo) a aktivistická vystoupení, nemůže taková sbírka plnit jednu z podstatných úloh, které se od ní vždy očekávaly; a sice podržet obraz určitého období, jeho specificky křehké reflexe. Kdybychom se vydali za dvacet let na prohlídku sbírek Richarda Adama a bratrů Markových s touhou připomenout si, jak vypadalo umění počátku století, získáme falešný obraz. Jako bychom pro nedostatek nálezu dřevěných předmětů ve vykopávkách z doby bronzové chtěli usuzovat na sekyru bez topůrka.

Stočné, topné, obrazné

Na závěr připomeňme u nás zcela ojedinělý sběratelský projekt Artbanky. Artbanka je aktivita Museum of Young Art v Praze, které vzniklo v letošním roce s podporou Galerie hlavního města Prahy. Motivační role sbírky je zde ještě prohloubena; Artbanka se nespokojuje s podporou umělce nákupem jeho díla, shromažďuje mladé umění, aby je pronajímala institucím, firmám i do soukromí. Roční pronájem díla se pohybuje od čtyř do dvaceti tisíc korun. Z pronájmu pak banka získává hotovost k dalším akvizicím. Kvalitu garantuje rada Artbanky (Karel Srp, Petr Vaňous, Milan Salák a další), která vybírá z portfolií doporučených pedagogy vysokých uměleckých škol, což lze brát jako platný argument proti nedůvěře v „neověřené“ hodnoty. Některé z hodnot, pokud se zamilujete, je poté možno i zakoupit. Nicméně představa, že vedle pravidelných měsíčních položek za topení, vodu, televizi a odpad přibude položka za obraz nebo videoinstalaci, je povznášející.

Jakub Hošek, Self-Control, 2001, akryl a sprej na plastové desce, 92 × 174 cm (sbírka současného umění Marek)